

Více najdete na
www.nkp.cz
> Pro novináře <

Národní knihovna České republiky

TISKOVÁ ZPRÁVA

9. 3. 2005

UNIKÁTNÍ OBJEV FRAGMENTU DALIMILOVY KRONIKY

Vrátí se do Česka?

Chronique latine rimée relative à l'histoire de la Bohême

Co je „Dalimilova kronika“

Dalimilova kronika je nejstarším dějepisným dílem psaným v českém jazyce. Pochází z doby kolem roku 1310. Patří k typu veršovaných kronik psaných v národních jazycích pro šlechtu. Základní ideou kroniky je podat české dějiny tak, jak byly nazírány očima zemské obce – v našem případě očima české šlechty (tedy nikoli krále, biskupa apod.). Ačkoli se kronice říká *Kronika Dalimilova* nebo *Kronika tak řečeného Dalimila*, její autor není ve skutečnosti znám. Podstatné však je, že autorství lze přiřknout osobě, která byla ideově spojena s českou šlechtou a vystupovala v jejím zájmu.

Český text Dalimilovy kroniky byl často přepisován; dochovalo se osm úplných rukopisů a pět zlomků. Opisovači však nereprodukovali text přesně, nýbrž jej různým způsobem upravovali, obměňovali a doplňovali, takže vznikaly různé redakce či verze uzpůsobené různým dobovým podmínkám.

Dosud známé překlady

Dosud byly známy pouze dva německé překlady. Starší z nich je veršovaný a pochází z let 1342-1346. Mladší německý překlad je prozaický a pochází z 1. poloviny 15. století. Husité v této době vyvolávali ve střední Evropě zájem o českou problematiku a jedním z jeho výsledků byl právě tento překlad. Zatímco starší překlad do němčiny vznikl na území Čech, mladší byl pořízen na německém území.

Dalimil ve sbírkách Národní knihovny ČR

Ve sbírkách Národní knihovny ČR se nacházejí tři úplné rukopisy a dva zlomky psané česky. Nejznámějším z nich je tzv. Lobkowiczský rukopis (sign. XXIII.G.87). Tento rukopis je významný tím, že uchovává znění první redakce, ale zároveň vykazuje prvky redakce druhé. Dokládá tedy způsob, jak volně se ve středověku přepisovaly texty. Navíc obsahuje několik drobných iluminací, z nichž nejznámější jsou postavy sv. Václava a sv. Vojtěcha.

„Pařížský“ rukopis je největším objevem od dob Františka Palackého

Objevený rukopis je zlomkem o dvanácti listech (24 stranách). Byl sice zhotoven v Itálii (svědčí o tom jak italský typ písma, tzv. rotonda, tak iluminace hlásící se do některé dílny v Bologni, Padově či Benátkách), je však bohemikální svým tématem (česká kronika) i svým pravděpodobným objednavatelem (Jan Lucemburský nebo mladý Karel IV.). Rukopis je bohatě iluminován. Obsahuje řadu celostránkových obrazů i menší iluminace – představují nejstarší dochovanou českou knížecí galerii.

Zlomek obsahuje latinský překlad šesti celých kapitol a pěti neúplných kapitol Dalimilovy kroniky. Zachycuje příběhy Bořivoje, Svatopluka, Drahomíry, sv. Ludmily, sv. Václava, Radislava, sv. Pěti bratří, Oldřicha a Boženy, objevení Přimdy Oldřichem a Břetislavova tažení do Polska. Text byl přeložen souvisle, nejde o pouhou výběrovou adaptaci. Z toho plyne, že původní rukopis obsahoval text celé kroniky. Latinský překlad Dalimilovy kroniky dosud nebyl vůbec znám a není ani žádná zpráva o tom, že by existoval. To znamená, že jde o největší objev od dob Františka Palackého (!).

Mgr. Vlastimil Ježek, ředitel NK ČR
vlastimil.jezek@nkp.cz

PhDr. Miroslava Hejnová, ředitelka historických a hudebních fondů
miroslava.hejnova@nkp.cz

PhDr. Zdeněk Uhlíř, vedoucí oddělení rukopisů a starých tisků
zdenek.uhlir@nkp.cz